

WYROK

W imieniu Rzeczypospolitej Polskiej

Dnia 27 lutego 2020 r.

Sąd Rejonowy Poznań - Stare Miasto w Poznaniu, Wydział IV Rodzinny i Nieletnich

w składzie:

Przewodniczący: Sędzia Agata Marszałek

Protokolant: aplikant sędziowski Daria Wyrzykowska

na rozprawie w dniu 14 lutego 2020 r. rozpoznał sprawę

z powództwa: A. L.

przeciwko: S. L.

o: alimenty

1. oddała powództwo,
2. zasądza od powódki na rzecz pozwanego kwotę 120,00 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego,
3. kosztami procesu obciąża Skarb Państwa i nakazuje wypłacić z Kasy Sądu Rejonowego Poznań – Stare Miasto w Poznaniu na rzecz adw. P. S. kwotę 110,70 zł tytułem zwrotu kosztów udzielonej powódce z urzędu pomocy prawnej.

Sędzia Agata Marszałek

UZASADNIENIE

Pozwem wniesionym do Sądu w dniu 18 maja 2018 r. powódka A. L. domagała się zasądzenia od byłego męża S. L. alimentów na jej rzecz, w kwocie po 5 000 zł miesięcznie.

Jako podstawę prawną zgłoszonego żądania powódka podała normę z art. 60 § 1 k.r.o. wskazując, że nie została uznana za wyłącznie winną rozkładu pożycia małżeńskiego, a obecnie pozostaje w stanie niedostatku. Powódka wskazała, że doznała istotnego upadku zdrowia, a żądanie pozwu mieści się w granicach jej rozsądnych potrzeb życiowych i uwzględnia sytuację majątkową i możliwości zarobkowe pozwanego. W uzasadnieniu pozwu podniesiono, że w dniu 31 maja 2013 r., pozwany spowodował wypadek komunikacyjny, w wyniku którego powódka doznała poważnych obrażeń – ciężkich urazów kostnych ze skutkiem trwałego upośledzenia narządów ruchu. Konsekwencje zdarzenia odczuwalne są do teraz, a ich minimalizacja wymaga długotrwałego leczenia i stałej rehabilitacji. Powódka podkreśliła, że w wyniku wypadku i utrzymującej się niesprawności, podupała również na zdrowiu psychicznym. Powódka podniosła, że zły stan zdrowia skutkuje niemożnością podjęcia jakiegokolwiek pracy zarobkowej, co potwierdza orzeczenie KRUS o przyznaniu renty inwalidzkiej. W pozwie wskazano, że aktualnie jedyne źródło dochodu powódki stanowi przyznane świadczenie rentowe oraz kwota uzyskiwana za dzierżawę nieruchomości rolnej, których łączna wysokość nie pozwala na pokrycie wszelkich niezbędnych kosztów utrzymania i leczenia, co powoduje pogłębiający się stan niedostatku.

W odpowiedzi na pozew (k. 143 i n.) pozwany wniósł o oddalenie powództwa w całości oraz o zasądzenie od powódki na swoją rzecz kosztów postępowania sądowego, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

W uzasadnieniu S. L. podkreślił, że deklarowana przez powódkę kwota dochodów jest zdecydowanie niższa, niż sumy jakie wydatkuje comiesięcznie na swoje utrzymanie. Zdaniem pozwanego taki stan rzeczy implikuje wniosek o istnieniu innych nieujawnionych źródeł utrzymania A. L., bądź majątku w postaci oszczędności. Pozwany zaprzeczył

również by powódka pozbawiona była możliwości zarobkowania i wymagała pomocy dla zaspokojenia swych potrzeb. Odnosząc się do wysokości zgłoszonego żądania pozwany podniósł, że renta w dochodzonej wysokości przewyższa znacznie potrzeby byłej żony i stanowi próbę urządzenia sobie życia na jego koszt.

Sąd Rejonowy ustalił następujący stan faktyczny:

Strony zawarły małżeństwo w dniu 29 września 2007 r. Wyrokiem z dnia 8 maja 2015 r. Sąd Okręgowy w Poznaniu rozwiązał małżeństwo A. i S. L., przez rozwód z winy obu stron. W wyroku rozwodowym oddalono żądanie powódki zasądzenia na jej rzecz renty alimentacyjnej od byłego męża. Sąd Okręgowy uznał wówczas, że powódka nie znajduje się w sytuacji niedostatku.

bezsporne, nadto dowód : kserokopia Wyroku Sądu Okręgowego w Poznaniu z dnia 8 maja 2015 r. wraz z uzasadnieniem (k. 245-255), akta sprawy I C 3024/13 załączone do sprawy niniejszej.

W dniu 30 maja 2013 r., w Luksemburgu, strony uległy wypadkowi podczas jazdy quadem. W wyniku zdarzenia powódka doznała m.in. wstrząśnienia mózgu, wielomiejscowego złamania kości miednicy, zmiążdżenia pięty nogi prawej.

bezsporne, nadto dowód: zeznania powódki (k. 869-871 w zw. k. 353).

Powódka po odbytej hospitalizacji w Luksemburgu, wróciła do Polski, gdzie podjęła dalsze leczenie i rehabilitację, mające na celu usprawnienie narządów ruchu. A. L., chodząc, okresowo zmuszona jest do asekuracji kulą łokciową. Cyklicznie występują u niej bóle odcinka piersiowego i lędźwiowego kręgosłupa, pourazowo występują silne bóle miednicy. Wnosząca o alimenty prowadzi samochód. Samodzielnie prowadzi jednoosobowe gospodarstwo domowe, nie posiada nikogo na utrzymaniu. Powódka po wypadku nie odzyskała pełnej sprawności, może jednak funkcjonować bez pomocy osób trzecich. Incydentalnie, przy większych zdarzeniach typu: remont, naprawa samochodu, przeprowadzka, korzysta z pomocy zaprzyjaźnionych osób. Okazjonalnie sąsiedzi wspomagają ją przynosząc drobne, codzienne zakupy. Powódka opiekowała się schorowaną matką (A., demencja starcza) do czasu jej śmierci.

Powódka od czasu wypadku leczy się psychiatrycznie z powodu (...) (wstrząs pourazowy) z towarzyszącymi temu schorzeniu stanami depresyjnymi. Obecnie okresowo korzysta z porad lekarza psychiatry i psychologa, neurologa i specjalisty leczenia bólu, w ramach opieki refundowanej przez NFZ. Nadal uczęszcza na rehabilitację i fizykoterapię.

dowód: zaświadczenie lekarskie z dnia 19 grudnia 2017 r. (k. 5), zaświadczenie lekarskie z dnia 28 maja 2019 r. (k. 265), zaświadczenie wydane z (...) (k. 34), zaświadczenie od lekarza psychiatry z dnia 28 maja 2019 r. (k. 210), zeznania świadka P. C. (koperta zawierająca nagranie k. 355), zeznania świadka E. C. (1) (koperta zawierająca nagranie k. 355), zeznania powódki (k. 871), zaświadczenie wydane przez fizjoterapeutę P. K. (k. 261), zaświadczenie specjalisty neurologa (k. 263 v.), opinia psychologiczna z dnia 20 października 2018 r. (k. 264), zaświadczenie (k. 264 v.) oraz załączone do pisma z dnia 4 września 2019 r. zdjęcia (k. 305-312, 317 -321).

Orzeczeniem w sprawie ustalenia renty z tytułu niezdolności do pracy w gospodarstwie rolnym (...) uznano za okresowo całkowicie niezdolną do pracy w gospodarstwie rolnym od dnia 8 maja 2018 r. do maja 2020 r. Przyznana renta wynosi teraz około 930 zł.

dowód: wypis z treści orzeczenia Lekarza Rzeczoznawcy (...) (k. 4), potwierdzenie wpłaty – przekaz pocztowy (k. 6), pismo powódki z dnia 17 lipca 2019 r. (k. 217v.), zeznania powódki (k. 870 w zw. z k. 353)

Latem 2019 r. powódka przeżyła ostre zapalenie ucha środkowego, wymagała też leczenia stomatologicznego (bruksizm, ekstrakcja zęba). Udzielono jej pomocy ambulatoryjnej z powodu zaburzeń ze strony układu pokarmowego. W listopadzie 2019 r. A. L. uległa urazowi zerwania więzadeł stopy lewej, co wiązało się z koniecznością stabilizacji stawu przy pomocy ortozy.

dowód: zaświadczenie stomatologiczne (k. 263), rachunek za usługę stomatologiczną (k. 291), zaświadczenie o ekstrakcji zęba (k. 295), dokumentacja szpitalna (k. 292-293), wypis udzielonej pomocy ambulatoryjnej (k. 292v.), faktura Vat za leki (k. 286 - 289), dokumentacja ortopedyczna L. (k. 851-853), faktura za ortezę (k. 855), zeznania powódki (k. 869).

W trakcie trwania małżeństwa stron powódka prowadziła od strony organizacyjnej działalność gospodarczą męża – firmę budowlaną, glazurnictwo, gdzie świadczone usługi wykonywane były na terenie Luksemburga. Przed ślubem powódka, będąc z wykształcenia politologiem, pracowała przez krótki okres w kancelarii prawnej. W roku akademickim 2012/2013 A. L. podjęła studia na kierunku psychologia, ukończyła 5 semestrów, w dniu 30 września 2019 r. została skreślona z listy studentów. Koszt studiów wynosił 7 000 zł rocznie.

dowód: zeznania powódki (k. k. 869-871 w zw. z k. 353), zeznania podatkowe powódki za lata 2000-2012 (k. 858-866).

Strony są współwłaścicielami nieruchomości położonej w P., przy ul. (...), gdzie wyłącznie zamieszkuje powódka. Pozwany nie posiada kluczy do nieruchomości. Opłaty na rzecz Wspólnoty Mieszkaniowej wynoszą 600 zł, powódka reguluje je częściowo, comiesięcznie w wysokości 500 - 450 zł. Koszt z tytułu energii elektrycznej to około 295 zł co dwa miesiące, opłaty za internet i RTV – 54 zł miesięcznie. Ponadto powódka miesięcznie wydatkuje: na wyżywienie 300 zł, na leki 290 zł, środki czystości, kosmetyki – 50 zł, ubrania i obuwie – 50 zł, opłaty za telefon z ratą na aparat telefoniczny to 75 zł, ubezpieczenie 350 zł/rok, co łącznie daje 1 380 zł miesięcznie. Dodatkowo powódka comiesięcznie wydatkuje kwotę około 300 zł na opłatę za miejsce parkingowe.

Do wydatków powódki zaliczyć należy również: opłaty za paliwo, ubezpieczenie samochodu, żywność dla kotów, a także koszty około 4-6 prywatnych wizyt rehabilitacyjnych u fizjoterapeutów (dr P. K. i N. S.). Sam koszt wizyt usprawniających narządy ruchu to kwota około 1 000 zł.

Deklarowane przez powódkę potrzeby oscylują natomiast na poziomie około 5 600 zł miesięcznie (w tym: wyżywienie, suplementy, dieta – 1 000 zł, leki, leczenie i rehabilitacja – 1 000 zł, sanatorium 2x w roku – 500 zł, środki czystości, kosmetyki – 200 zł, ubrania, obuwie – 1 000 zł, koszty związane z utrzymaniem mieszkania – 700 zł, hobby – 200 zł, studia – miesięczny koszt 1 000 zł).

dowód: częściowo zeznania powódki (k. 869-871 w zw. z k. 353), potwierdzenia wykonanych operacji (k. 272 -275), polecenie przelewu (k. 276), potwierdzenia transakcji dot. Konta w (...) (k. 706, 707, 719, 720), domniemanie faktyczne (art.231 k.p.c.)

Powódka jest właścicielką nieruchomości rolnej o pow. 2 ha, oddanej w dzierżawę. Dochód z dzierżawy przekazywany jest A. L. corocznie jednorazowo, w gotówce. W 2013 r. powódka sprzedała pozostałe grunty rolne, które dostała od rodziców. Do majątku powódki należy samochód (...). Kilka lat temu pojazd przeszedł gruntowny remont, obecnie też wymaga napraw.

dowód: częściowo zeznania powódki (k. 871).

Pozwany prowadzi działalność gospodarczą pod firmą (...), w branży budowlanej. Pozwany deklaruje dochód na poziomie około 2 000 zł miesięcznie, przyznając, że część robót wykonuje u zleceniodawców na czarno. Z klientami rozlicza się gotówkowo, do większych prac zatrudnia podwykonawców. W 2018 r. generowane przez firmę pozwanego przychody wyniosły 680 329,30 zł, zakup materiałów wyrażał się kwotą 504 563,82 zł, koszty zaś 136969,75 zł. W 2017 r. przychód wyniósł 86 677,86 zł, a koszty 106 389,37 zł. S. L. nie posiada nikogo na utrzymaniu. Na stałe zamieszkuje w wynajmowanym mieszkaniu w Luksemburgu, w okresie pobytów w Polsce korzystając z gościny swoich rodziców K. i R. G., w B.. Koszty jego miesięcznego utrzymania oscylują na poziomie około 2 000 zł (abonament TV – 55 zł, czynsz – 622 zł, wyżywienie – 415 zł, chemia – 83,00 zł, telefon – 413 zł, paliwo – 415 zł).

dowód: podatkowa księga przychodów i rozchodów (k. 229 i k. 230), zeznania podatkowe za rok 2017 (k. 231-237), zeznania przesłuchanego w ramach pomocy prawnej R. G. (k. 344v.), zeznania pozwanego (k. 872 w zw. z k. 218-219), zaświadczenia o wydatkach na TV i czynsz (k. 168-175).

Strony od czasu postępowania rozwodowego pozostają w ostrym konflikcie, toczą sprawy sądowe. Obecnie w tutejszym sądzie rozpatrywana jest sprawa o podział majątku wspólnego po ustaniu wspólności majątkowej (sygn. akt I Ns 437/18).

bezporne

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie zgromadzonych dokumentów, nadto częściowo w oparciu o dowód z zeznań świadków oraz dowód z przesłuchania stron.

Wskazany wyżej dokumentom Sąd dał wiarę, albowiem żadna ze stron nie kwestionowała ich prawdziwości ani mocy dowodowej, a Sąd nie znalazł podstaw, dla których miałby to czynić z urzędu. Zebrany dokumentem urzędowym i prywatnym Sąd przypisał znaczenie, jakie wynika z art. 244 i 245 k.p.c.

Przy ustalaniu stanu faktycznego Sąd oparł się także w części na zeznaniach świadków: P. C. i E. C. (2). Świadczenie opisał sytuację bytową i zdrowotną powódki, przy tym potwierdzili, że pozwana choruje, korzysta z porad specjalistów i uczęszcza na zabiegi rehabilitacyjne, nie posiada pracy. W ocenie Sądu Rejonowego świadkowie nie mieli żadnego interesu, aby przedstawiać nieprawdziwe fakty i znane im aspekty życia powódki w fałszywym świetle, ich zeznania w tej części były obiektywne, wolne od ocen, chociaż z pewnością nacechowane pewnym ładunkiem emocjonalnym. Świadczenie, pozostając w bliskich relacjach z A. L., podobnie jak i ona, dużą wagę przywiązywali do domniemanej winy pozwanego w spowodowaniu wypadku drogowego, ocena jednak tej kwestii nie stanowiła przedmiotu niniejszego postępowania. Świadczenie zeznawali ponadto na okoliczność sytuacji materialnej powódki, stwierdzając, że jej dochody są niewielkie, utrzymuje się z renty, czasem korzysta z pomocy osób trzecich. Z uwagi na to, że w tym zakresie zeznania świadków jedynie częściowo znalazły potwierdzenie w pozostałym materiale dowodowym, Sąd uznał, iż świadkowie nie mieli pełnego wglądu w sytuację stanu majątkowego powódki, co w świetle doświadczenia życiowego wcale nie budzi zdziwienia i wątpliwości. Reasumując, Sąd uznał zeznania świadków za wiarygodne i przydatne w tych fragmentach, w których znajdowały dopełnienie w dalszym materiale dowodowym, na którym Sąd oparł się ustalając stan faktyczny sprawy.

Za wiarygodne Sąd uznał zeznania świadka R. G., które posłużyły do ustalenia sytuacji bytowej i życiowej pozwanego S. L.. Matka pozwanego K. G. skorzystała z prawa do odmowy składania zeznań.

Dowód z przesłuchania powódki Sąd uznał za wiarygodny jedynie w części. Twierdzenia powódki odnośnie pozostawania w niedostatku nie znalazły bowiem potwierdzenia w zgromadzonym materiale dowodowym, o czym szczegółowo poniżej. Już w tym miejscu zaznaczyć można jednak, że zaproponowany przez stronę materiał dowodowy, nie był wystarczający by stwierdzić tak źródła, jak i wysokość osiągniętych przez powódkę comiesięcznych dochodów. Powódka, celem wykazania tej okoliczności, przedstawiła jedynie odcinek renty stwierdzający wysokość przyznanego świadczenia, nie przedkładając natomiast już umowy dotyczącej dzierżawy gruntów rolnych, pomimo twierdzenia, iż czynsz dzierżawny stanowi ważny składnik budżetu domowego. W trakcie przesłuchania informacyjnego powódka podała jedynie, że osiągnięty z tego tytułu dochód oscyluje około kwoty 1 000 zł rocznie (600 kg pszenicy z 1 ha). Zeznając natomiast na rozprawie w dniu 14 lutego 2020 r. stwierdziła, że czynsz wypłacany jest jej raz do roku, w gotówce i w tym celu jedzie ona do położonej około 120 km od P. miejscowości. Ponadto A. L. podała, że nie przedstawiła pisemnej umowy z dzierżawcą, gdyż nie wiedziała o takiej konieczności. Zasady doświadczenia życiowego nakazywały uznać zeznania powódki w tym zakresie za niewiarygodne, a tym samym niemożące prowadzić do uznania jakiej wysokości rzeczywiście dochody powódka osiąga z tytułu dzierżawy gruntów. Ponadto należało mieć na uwadze, że powódka wezwana do przedłożenia historii rachunku bankowego w banku (...) za okres od maja 2018 r. do października 2019 r. (k. 356), przedłożyła jedynie wydruki potwierdzeń określonych transakcji dokonywanych na rachunku w danych datach. Nie może być zatem wątpliwości, że takie wybiórcze przedstawienie obrotów na rachunku,

gdzie gromadzone były środki utrzymania powódki, nie może prowadzić do jednoznacznych ustaleń, tak wysokości osiąganych przez A. L. dochodów, jak i wysokości oraz przeznaczenia kwot, wydatkowanych na jej potrzeby. W tym zakresie zatem zeznania powódki odnośnie występowania po jej stronie stanu niedostatku, w związku z istnieniem podstawowych potrzeb utrzymania, mających przewyższać osiągnięte dochody, nie znalazły poparcia w źródłowym materiale dowodowym sprawy. Podkreślenia wymaga ponadto, że przedstawiając swoją sytuację materialną, powódka podnosiła fakt korzystania z pomocy wielu osób trzecich. W tym kręgu mieli znajdować się sąsiedzi, znajomi z uczelni, profesorowie ze studiów, ksiądz, bliscy. Na potwierdzenie tezy strona zaproponowała jednak jedynie zeznania świadków: P. C. i E. C. (1), których zeznania zostały omówione powyżej. Co istotne, zeznania powódki co do stanu zdrowia i stosowanego leczenia, również w niepełnym zakresie należało uznać za wiarygodne. Powódka, stwierdzając, że koszty rehabilitacji wynoszą miesięcznie około 1 000 zł, powoływała się w toku procesu na istnienie umów z fizjoterapeutami, mającymi rozliczać świadczone usługi rocznie. Przy tym nie przedłożyła żadnej ze wspomnianych umów, co nakazuje uznać twierdzenia w tym zakresie za nieudowodnione. Sąd nie neguje przy tym, że powódka jest osobą schorowaną oraz że korzysta z rehabilitacji (fizykoterapii), jednakże zaoferowany w tym względzie niepełny materiał dowodowy, nie pozwolił stwierdzić z całym przekonaniem kosztów tego leczenia, o ile są w ogóle ponoszone.

W drodze domniemania faktycznego (art. 231 k.p.c.), Sąd ustalił, że powódka ponosi również inne, niż wymieniane w pozwie koszty comiesięcznego utrzymania, jak chociażby związane z żywieniem kotów, utrzymaniem samochodu (ubezpieczenie, przeglądy techniczne, paliwo).

Za wiarygodny Sąd uznał dowód z przesłuchania pozwanego, który zeznawał na okoliczność swojej aktualnej sytuacji życiowej i majątkowej. Złożone przez niego zeznania były spójne i logiczne, nadto korespondowały z treścią złożonych do akt dokumentów, a częściowo również z treścią zeznań powódki.

Jako pozostającą bez znaczenia dla niniejszej sprawy Sąd pozostawił relację detektywistyczną z 2014 r. (k. 150-152), jako sporządzona w okresie odległym przed dniem wniesienia pozwu w niniejszej sprawie. Zaznaczenia przy tym wymaga, że okoliczność, iż powódka ma okresowo możliwość poruszania się bez kul wynika wprost z przedłożonej opinii - zaświadczenia fizjoterapeuty dr P. K. (k. 261), o stanie narządów ruchu A. L.. Ustalenie w tym zakresie zostało ponadto uczynione przez Sąd na podstawie załączonych do pisma z dnia 4 września 2019 r. zdjęć (k. 305-312, 317-321), których wiarygodności, jak i moc dowodowa nie zostały skutecznie podważone.

Jako niepozostające w związku z rozpoznawaną sprawą i niemające znaczenia dla jej rozstrzygnięcia Sąd ocenił pismo powódki – zawiadomienie o uzasadnionym podejrzeniu popełnieniu przestępstwa wraz z załącznikami (k. 201-217) oraz pismo na k. 845 – 849, dotyczące postępowania o podział majątku wspólnego.

Na rozprawie w dniu 23 stycznia 2020 r. Sąd na podstawie art. 235² § 1pkt 5 k.p.c. pominął dowód z opinii biegłego na okoliczność ustalenia stanu zdrowia powódki, co do którego wniosek dowodowy złożył pełnomocnik pozwanego (k. 841).

Sąd zważył, co następuje:

W rozpoznawanej sprawie powódka zgłosiła żądanie zasądzenia od pozwanego na jej rzecz renty alimentacyjnej w kwocie po 5 000 zł miesięcznie. Powództwo nie zasługiwało na uwzględnienie.

Podstawę prawną zgłoszonego pod osąd żądania stanowił przepis art. 60 § 1 k.r.o., zgodnie z którym małżonek rozwiedziony, który nie został uznany za wyłącznie winnego rozkładu pożycia i który znajduje się w niedostatku, może żądać od drugiego małżonka rozwiedzonego dostarczania środków utrzymania w zakresie odpowiadającym usprawiedliwionym potrzebom uprawnionego oraz możliwościom zarobkowym i majątkowym zobowiązanego.

Przesłanki obowiązku alimentacyjnego pomiędzy byłymi małżonkami, o którym mowa w treści art. 60 § 1 k.r.o. polegają na wystąpieniu niedostatku oraz braku wyłącznej winy rozkładu pożycia po stronie małżonka uprawnionego, podczas gdy zobowiązany musi mieć możliwości zarobkowe i majątkowe do świadczenia w odpowiednim zakresie.

Gdy zaistnieją łącznie te trzy przesłanki, sąd zobowiązany jest orzec alimenty na podstawie art. 60 § 1 k.r.o. Zakres świadczeń jest „odpowiedni” do potrzeb uprawnionego i możliwości zobowiązanego.

Tak samo jak przy obowiązku alimentacyjnym krewnych (art. 133 § 2 k.r.o.) rozwiedziony małżonek znajduje się w niedostatku wtedy, gdy własnymi siłami nie jest w stanie zaspokoić swoich usprawiedliwionych potrzeb w całości lub w części. Spośród przyczyn powstania niedostatku, charakterystycznych dla stosunków między rozwiedzionymi małżonkami, należy wymienić zwłaszcza niemożność podjęcia pracy zarobkowej wskutek konieczności zajmowania się utrzymaniem i wychowaniem dzieci, a także brak kwalifikacji zawodowych do wykonywania takiej pracy, odpowiedniej o wieku, stanu zdrowia oraz posiadanych umiejętności.

W przepisach prawa brak definicji pojęcia niedostatku. Należy uznać, że stan ten ma miejsce, jeśli uprawniony do alimentacji nie posiada żadnych środków utrzymania. Niedostatek występuje również, gdy osoba żądająca świadczeń nie jest w stanie w pełni zaspokoić swoich usprawiedliwionych potrzeb. Zatem, w niedostatku znajduje się ten małżonek, który nie uzyskuje dochodów takich jak pensja, emerytura, renta lub dochody z majątku. Jeśli rozwodzący się małżonek domaga się alimentów musi wykazać, że mimo wykorzystywania wszystkich możliwości finansowych, nie jest w stanie pokryć swoich usprawiedliwionych wydatków.

Okolicznością bezsporną w niniejszej sprawie jest fakt, iż małżeństwo stron zostało rozwiązane przez rozwód z winy obu stron. Sąd rozwodowy oddalił przy tym żądanie powódki w przedmiocie obowiązku alimentacyjnego pozwanego, uznając, że A. L. nie znajduje się w stanie niedostatku. Z uwagi na treść tego rozstrzygnięcia, wbrew twierdzeniom podnoszonym przez pozwanego, Sąd w niniejszej sprawie nie badał przesłanek alimentacyjnych pod kątem normy z art. 138 k.r.o. Orzeczeniem dotyczącym obowiązku alimentacyjnego w rozumieniu art. 138 k.r.o. jest bowiem wyrok zasądający alimenty, nie jest nim natomiast wyrok oddalający powództwo o ich zasądzenie.

Mając na uwadze cytowane przepisy w pierwszej kolejności należało zbadać zatem, czy A. L. znajduje się w stanie niedostatku. Jak trafnie wskazał Sąd Apelacyjny w Poznaniu w wyroku z dnia 10 lutego 2004 r. (I ACa 1422/2003, Wokanda 2005, nr 2, s. 46) niedostatek stanowiący podstawę zasądzenia alimentów na rzecz rozwiedzonego małżonka (art. 60 § 1 k.r.o.) ma charakter względny, stąd małżonek domagający się alimentów winien w pełni wykorzystać wszystkie możliwości w celu uzyskania dochodów niezbędnych do zaspokojenia usprawiedliwionych własnych potrzeb. Przy tym podkreślenia wymaga, że zgodnie z regułami dowodowymi przyjętymi w procedurze cywilnej ciężar gromadzenia materiału procesowego spoczywa na stronach (art. 232 k.p.c., art. 3 k.p.c., art. 6 k.c.). Jego istota sprowadza się do ryzyka poniesienia przez stronę ujemnych konsekwencji niewywiązania się z powinności przedstawienia dowodów i wykazania prawdziwości twierdzeń o faktach sprawy, które nie będą wówczas mogły stanowić podstawy sądowego rozstrzygnięcia. Strona, która nie udowodni przytoczonych twierdzeń utraci zatem korzyści, jakie uzyskalaby aktywnym działaniem (H. Dalka „Ciężar dowodu w polskim procesie cywilnym” s. 51, 83, 118 – 119, Wyd. Prawnicze, Warszawa 1998). Bierność strony w tym zakresie nie zobowiązuje sądu do poszukiwania dowodu z urzędu i zarządzania dochodzeń w celu uzupełnienia lub wyjaśnienia jej twierdzeń i wykrycia środków dowodowych pozwalających na ich udowodnienie. Ciężar udowodnienia faktów mających dla rozstrzygnięcia sprawy istotne znaczenie (art. 227 k.p.c.) spoczywa bowiem na stronie, która z faktów tych wywodzi skutki prawne (wyrok SN z dnia 17.12.1996 roku, sygn. akt ICKU 45/96, „OSNC” 1997, nr 6-7, poz. 76). Jeśli zaś strona nie przedstawia dowodów na poparcie swych twierdzeń, to uznać należy, iż fakt ten nie został przez nią wykazany. W świetle powyższego stwierdzić należy, że to na powódce ciążył obowiązek wykazania, iż aktualnie znajduje się w niedostatku. Jedynie bowiem pozytywne ustalenie w tym zakresie implikowałoby badanie dalszych przesłanek ewentualnego obowiązku alimentacyjnego pozwanego względem byłej żony.

W ocenie Sądu powódka nie uczyniła zadość temu obowiązkowi. Jak już zasygnalizowano w części dotyczącej omówienia materiału dowodowego sprawy, powódka nie zaproponowała dowodów wskazujących na to, że jej sytuacja materialna nie pozwala na zaspokajanie swych potrzeb własnymi staraniami. Ustalony stan faktyczny sprawy nakazywał przyjąć, że przedstawiane przez powódkę okoliczności odnośnie jej potrzeb i możliwości majątkowych stoją w wewnętrznej sprzeczności. Z jednej strony A. L. podnosiła bowiem, że miesięczny koszt jej rehabilitacji to wydatek rzędu około 1000 zł, niezbędna opłata za miejsce parkingowe wynosi 300 zł, a koszt prywatnych studiów, na które

uczęszczała do początku 2019 r. to suma około 7 000 zł za semestr (bez podręczników). Z drugiej zaś strony powódka starała się wykazać, że bez pomocy osób trzecich nie jest w stanie zaspokoić swoich podstawowych potrzeb. W tym względzie podnosiła, że osoby bliskie, sąsiedzi, byli profesorowie, koledzy ze studiów, wspomagają ją finansowo, czy rzeczowo (np. karmienie kotów) i oferowaną pomoc jest zmuszona przyjmować aby się utrzymać. Stanowisko powódki w toku procesu zmierzało niewątpliwie do wykazania bardzo niskiego poziomu dochodów i związanego z tym stanu niedostatku, twierdzenia te pozostały jednak nieudowodnione.

W ocenie Sądu, w świetle zasad doświadczenia życiowego należało uznać, że A. L. nie popadła po orzeczeniu rozvodu w stan niedostatku, posiada inne niż tylko renta źródła utrzymania, która pozwalają zaspokajać potrzeby nie tylko na poziomie życiowego minimum. Świadczy o tym przede wszystkim sposób i wysokość wydatkowanych kwot na opłatę za miejsce parkingowe (ponad 300 zł miesięcznie), wysoki koszt rehabilitacji (1 000 zł), czy wreszcie opłaty za prywatne studia, jakie ponosiła jeszcze powódka w dniu wniesienia pozwu. Wbrew zasadom logiki i racjonalnego myślenia byłoby przyjęcie, że osoba pozostająca w istocie na skraju ubóstwa w pierwszej kolejności wydatkuje tak wysokie kwoty na zaspokojenie innych, niż podstawowe potrzeby.

W ustalonej zatem sytuacji życiowej powódki, biorąc pod uwagę również i jej stan zdrowia, nie sposób przyjąć, że znajduje się ona w niedostatku. Sąd miał na uwadze liczne ograniczenia zdrowotne, z którymi musi radzić sobie A. L. od czasu wypadku. Badając przedłożone zaświadczenia i historii chorób nie stwierdził jednak występowania po jej stronie takiego stopnia bezradności czy upośledzenia, które przemawiałoby za przyznaniem finansowej pomocy ze strony byłego męża. Analizując postępowanie powódki i dotychczasowy sposób jej życia, trudno nie oprzeć się wrażeniu, że powódce zależy na uzyskaniu alimentów od byłego męża i przerzuceniu na niego odpowiedzialności za koszty utrzymania, niejako w reakcji na krzywdę, jaką łączy powódka ze spowodowaniem przez niego wypadku komunikacyjnego, w którym ucierpiała. Nie stanowi to jednak okoliczności uzasadniającej zgłoszone w niniejszej sprawie pod osąd żądanie.

W ocenie Sądu, z przyczyn powołanych i szczegółowo omówionych powyżej, powódka nie znajduje się w niedostatku i nie należą jej się alimenty od pozwanego. Sąd ustalając brak przesłanek z art. 60 § 1 k.r.o. (brak niedostatku) uznał, że zbędnym stało się badanie czy i ewentualnie w jakim stopniu w zaspokajaniu potrzeb powódki winien partycypować pozwany.

Mając na uwadze powyższe Sąd orzekł jak w punkcie 1. wyroku.

Jako że powódka przegrała proces w całości, w punkcie 2. sentencji Sąd na podstawie art. 98 § 1 i 3 k.p.c. zasądził od niej na rzecz pozwanego zwrot poniesionych przez niego kosztów procesu, na które składało się wynagrodzenie pełnomocnika w wysokości 120 zł, ustalone na podstawie § 4 ust. 1 pkt 9 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie (Dz. U. 2015, nr 1800 z dnia 5 listopada 2015 r.

Kosztami sądowymi Sąd obciążył Skarb Państwa i zasądził od Sądu Rejonowego Poznań – Stare Miasto w Poznaniu na rzecz adw. P. S. kwotę 3 360,00 zł powiększoną o wartość podatku Vat tytułem wynagrodzenia za udzielenie powódce pomocy prawnej udzielonej z urzędu, na podstawie § 8 pkt 6 w zw. z § 10 ust. 4 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 3 października 2016 r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu (pkt 3 wyroku).

Sędzia Agata Marszałek